

УДК 611-01:092

О. Л. Холодкова, О. І. Білявський

ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ ВОРОБІЙОВ У ОДЕСІ: НА ПОЧАТКУ ВЕЛИКОГО ШЛЯХУ

Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

УДК 611-01:092

Е. Л. Холодкова, А. И. Белявский

ВЛАДИМИР ПЕТРОВИЧ ВОРОБЬЕВ В ОДЕССЕ: В НАЧАЛЕ ВЕЛИКОГО ПУТИ

Одесский национальный медицинский университет, Одесса, Украина

Статья посвящена ранним годам жизни, проведенным в Одессе, знаменитого ученого, основателя современной украинской анатомической школы, профессора Воробьева Владимира Петровича.

Владимир Воробьев родился 15 (28) июля 1876 г. в многодетной семье купца. Мальчик обладал пытливым умом, отличной памятью, с детства проявлял особый интерес к естествознанию, изучению явлений природы. Большое влияние на выбор профессии оказал дядя Владимира Петровича — Теофил Вдовиковский — врач Одесской городской больницы. В связи с отсутствием медицинского факультета в Новороссийском университете, В. П. Воробьев переехал в Харьков, где прошли его самые плодотворные годы становления и роста как ученого, анатома, педагога.

Ключевые слова: В. П. Воробьев, ученый, анатом, педагог.

UDC 611-01:092

О. L. Kholodkova, O. I. Bilyavskiy

VOLODIMIR PETROVYCH VOROBIIYOV IN ODESSA: AT THE START OF GREAT WAY

The Odessa National Medical University, Odessa, Ukraine

The article is devoted to the early years of life, which he spent in Odessa, an outstanding scientist, the founder of modern Ukrainian anatomical school, professor Vorobiyov Volodimir Petrovych.

Volodimir Vorobiev was born 15 (28) July 1876 in a large family merchant. The boy had an inquiring mind, an excellent memory from childhood showed a special interest in science, the study of natural phenomena. Great influence on the election of the profession did his uncle — Theophil Vdovikovskiy — a doctor of the Odessa City Hospital. Due to the lack of Medical faculty in Novorossiysk University, V. P. Vorobiyov has moved to Kharkov, where he spent his most productive years of becoming and growth as a scientist, anatomist, teacher.

Key words: Volodimir Vorobiev, a scientist, anatomist, teacher.

Влітку 2016 р. виповнилося 140 років з дня народження видатного вченого, анатома, талановитого педагога та громадського діяча, засновника української школи анатомів, академіка АН України, професора Володимира Петровича Воробйова.

Володимир Петрович народився в Одесі 15 (28) липня 1876 р. у родині купця, оптового торговця зерном [1]. Хлопчик

зростав, оточений любов'ю, турботою матері, увагою семи сестер [2]. Щира батьківська любов до наймолодшої дитини та ще й єдиного сина не зробила його тендітним і розпещеним, з раннього дитинства хлопчик прагнув самостійності, був наполегливим і завзятим [2]. Володя рано навчився читати, а добра пам'ять і неабиякі здібності забезпечили йому успішне навчання в

гімназії — привілейованому навчальному закладі, куди він вступив у 1886 р. [2; 3]. Воробйови мешкали недалеко від гімназії — на розі Червоного провулка та Грецької вулиці, потім — на розі Поліцейської та Колодязного провулка.

Навчальна база гімназії виявилася мало придатною для навчання: головний корпус планувався як склад для зберігання солі та зерна, мав погане освітлення й вентиляцію. За таких умов почалося для

Володимира Воробйова нудне гімназичне життя. Педагогічний колектив гімназії був різноманітним. Найбільше вплинув на поважне ставлення Володимира Воробйова до латини — професійної мови лікарів — вихованець Київського університету В. А. Добротворський. Запам'ятав Володя також учителя чистописання та малювання О. М. Суворова, який навчив його техніки малюнка [5].

Здібний і копіткий Володимир Воробйов дуже нудьгував на більшості занять, отже, зубріння цитат з Біблії, нескінченні екстемпоралії (переклад без підготовки з грецької мови на руську і навпаки) викликали у хлопця душевну тугу [5]. Юного природознавця обурював той факт, що вивчення природничих дисциплін припинилося ще у третьому класі гімназії [4]. У навчальному закладі не було ані кабінету географії, ані рисувального класу, бракувало й доброї учнівської бібліотеки. Володимир відчував себе в гімназії чужим, користувався будь-якою нагодою, щоб не відвідувати заняття [5].

Самостійно В. Воробйов вивчав твори видатних вітчизняних і зарубіжних класиків: Л. Толстого, І. Тургенєва, І. Гончарова, В. Шекспіра, Ч. Діккенса; знав напам'ять багато творів О. Пушкіна і М. Лермонтова [2; 5]. Незважаючи на заборону статей Д. Писарева, Володя разом з однолітками зачитувався ними [2; 4]. Ці твори викликали жваві дискусії та збуджували думки.

Торговельні справи привели в дім Воробйових Івана Дмитровича Ракшеєва, який не тільки виступав на комісійних паритетних засадах експортером хліба, шкір та інших товарів, а й був активним суспільним діячем, дуже помітним у

болгарському земляцтві [6]. У червні 1891 р. Іван Дмитрович одружується з сестрою Володимира Воробйова — Тетяною Петрівною й швидко встановлює дружні стосунки з її братом [5]. Володя часто бував у будинку сестри, адже родина І. Ракшеєва мала чималу бібліотеку, якою він вільно користувався. Саме тут майбутній учений мав можливість зустрічатися з цікавими людьми — письменниками, художниками, студентами, представниками болгарської діаспори [6].

Виїжджаючи в 1893 р. у справах до Болгарії, Іван Дмитрович брав із собою гімназіст-старшокласника Володю Воробйова. Вони відвідали Софію, Габрово та низку інших міст. Собори Софії, турецькі мечеті, залишки старовинних осель фракійських часів, делікатний габровський гумор, народні обряди та суворе дотримання звичаїв давнини справили надзвичайно приємне враження на юнака [6].

В останні гімназичні роки Володимир серйозно зацікавився природознавством. Він міг годинами розбирати гербарії, зібрані власноруч, роздивлятися чучела тварин, спостерігати за життям природи. Відчув Володя й сильний потяг до вивчення будови тіла, неодноразово відвідував Одеську міську прозектуру, спостерігаючи за роботою препаративів, і навіть випросив у знайомого прозектора ампутовану ногу для препарування [5].

Коли юнак готувався до самостійного вступу в доросле життя, він зустрівся з людиною, яка допомогла йому визначити майбутній життєвий шлях — це був брат його матері Теофіл Ігнатович Вдовіковський — штатний ординатор, а згодом — старший лікар

В. П. Воробйов

Одеської міської лікарні. Багато нового дізнався Володимир із бесід з цією розумною, широко освіченою людиною, яка була частим гостем у домі Воробйових. Теофіл Ігнатович зумів показати Володі широкий небокрай, що відкривається перед тими, хто присвячує себе благородній справі лікаря, бажає слугувати суспільству. У Володимира з'являються книжки Ч. Дарвіна, І. Сеченова, І. Тімірязєва, медичні атласи. Таким чином, напрям визначився. Коли настав час вибирати вищий навчальний заклад, вагань не було. Проте в Одесі медичного факультету ще не було (його відкрито лише в 1900 р.), тому восени 1897 р. В. П. Воробйов вступає до медичного факультету Харківського університету [5].

Що ж... Займатися улюбленою справою можна і в іншому місті, разом забезпечивши собі самостійність, життя без постійного піклування рідних. У бібліотеці юнака з'являються довідники про Харків і Харківський університет [7]. Володимир Воробйов збирається в дорогу, розпочинається новий етап життя...

Вдячні одесити на честь видатного земляка назвали його

ім'ям вулицю, на якій розташовані найбільш потужні медичні заклади міста [8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Синельников Р. Д. Жизнь в науке / Р. Д. Синельников. – М. : Медицина, 1969. – 123 с.

2. Синельников Р. Д. Выдающийся советский анатом Владимир Петрович Воробьев / Р. Д. Синельников. – Х. : Харьковское книжно-газетное издательство, 1952. – 52 с.

3. Карнацевич В. Л. Сто знаменитых харьковчан / В. Л. Карнацевич. – Харьков : Фолио, 2007. – 160 с.

4. Куприянов В. В. В. П. Воробьев / В. В. Куприянов. – М. : Медицина, 1969. – 68 с.

5. Новоминский А. Н. Владимир Петрович Воробьев / А. Н. Новоминский, В. Н. Попов. – К. : Наукова думка, 1986. – 72 с.

6. Олеша Ю. К. Ни дня без строчки / Ю. К. Олеша. – М., 1965. – 88 с.

7. Волынский Ф. А. Памяти учителя. Рукопись / Ф. А. Волынский. – 1969. – 15 с.

8. Коляда И. Одесса. Путеводитель / И. Коляда. – 6-е изд. – Одесса, 1969. – 182 с.

REFERENCES

1. Sinelnikov R.D. Life in science. Moscow, Meditsina. 123 p

2. Sinelnikov R.D. Prominent soviet anatomist Vladimir Peter Vorobyov.

Kharkov book-newspaper publishing house, 1952. 52 p.

3. Karnatsevich V.L. One hundred celebrated citizens of Kharkov. Kharkov, Folio, 2007. 160 p.

4. Kupriyanov V.V., Vorobyov V.P. Moscow, Meditsina, 1969. 68 p.

5. Novominskiy A.N., Popov V.N. Vladimir Petrovich Vorobyov. Kiev, Naukova dumka, 1986. 72 p.

6. Olesha Yu.K. Any day without writing. Moscow, 1965. 88 p.

7. Volynsky F.A. To Memory of a teacher. Manuscript. 27.06.1969, 15 p.

8. Kolyada And. Odessa. Guidebook. 6th ed. Odessa, 1969. 182 p.

Надійшла 16.05.2017

*Передплачуйте
і читайте*

ОДЕСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Передплата приймається у будь-якому передплатному пункті

Передплатний індекс 48717

У випусках журналу:

- ◆ Теорія і експеримент
- ◆ Клінічна практика
- ◆ Профілактика, реабілітація, валеологія
- ◆ Новітні технології
- ◆ Огляди, рецензії, дискусії

